

Jakt for alle

(2016/FB75842) sluttrapport

Forord

Jakt for alle er et prosjekt hvor målsettingen er å stimulere til, og legge til rette for, at rullestolbrukere og funksjonshemmede bedre skal kunne ta del i friluftsliv, inkludert jakt og fiske.

Fra Kristiansand og leirdueskyting hos Kristiansand S JFF.

Sammendrag

Jakt for alle-prosjektet kom i stand basert på en idé fra Sverige hvor Svenska Jägareförbundet tidligere hadde etablert et *Jakt för alla*-prosjekt, hvor målsettingen var å inkludere rullestolbrukere og funksjonshemmede i jakt. Det ble i 2015 etablert kontakt mellom Norges Jeger- og Fiskerforbund (NJFF) og Landsforeningen for Ryggmargsskade (LARS), for om mulig å etablere et *Jakt for alle*-prosjekt i Norge. Det ble fort enighet om dette og det ble besluttet å sende en søknad til ExtraStiftelsen for økonomiske midler til et to-årlig pilotprosjekt (2016-2017). ExtraStiftelsen støttet prosjektet og i pilotprosjektet ble det etablert tre lokasjoner med NJFF lokallagsforeninger for å prøve ut *Jakt for alle*, med én lokasjon på Østlandet, én på Sørlandet og én på Vestlandet. I pilotprosjektperioden har aktiviteter som leirdueskyting, rifleskyting, jegerprøvekurs samt jakt og fiske inngått. Pilotprosjektet var ment for å se om dette lot seg gjøre og gjennomføre, og det vi ser er at dette har gått over all forventning. Først og fremst er de fleste skytebaner som NJFF har for hagle og rifle allerede godt tilrettelagt, men noen småjusteringer for ramper og lignende kan være nødvendig. Lokaler for kurs og lignende har også vært enkelt å få til. Jakt er utprøvd både på Sørlandet og Vestlandet, og det lar seg gjennomføre med relativ enkel planlegging. Vi anser derfor lærdommen som *Jakt for alle*-pilotprosjektet har gitt for å være av så god kvalitet, at vi ønsker å ta det videre. Vi har allerede flere andre deler av Norge som er interessert i å legge til rette for *Jakt for alle*. Det må legges til at hovedgrunnen til at *Jakt for alle*-pilotprosjektet har gått så bra som det har, er at lokalforeningene i NJFF har vært unisont positive, imøtekommende og svært hjelpelige med de forskjellige aktiviteter som et slikt prosjekt medfører. Vi har også hatt en del mediedekning som har vært positiv. Nå gjenstår å ta prosjektet videre og gjøre det mer kjent og etablert, slik at flere får ta del i *Jakt for alle*!

Møte hos NJFF for planlegging av oppstart av *Jakt for alle* prosjektet, og fra venstre: Anders Nupen Hansen, Shaqir Rexhaj, Espen Søylen - generalsekretær i NJFF, Leif Arild Fjellheim og Odd Arne Nordbø.

Innholdsfortegnelse

Kap 1. Bakgrunn for prosjektet/Målsetting	Side 4
Kap 2. Prosjektgjennomføring/Metode	Side 4
Kap 3. Resultater og resultatvurdering	Side 6
Kap 4. Oppsummering/Konklusjon/Videre planer	Side 7
Referanser/Litteratur	Side 8
Bilder	Side 10
Kreditering ExtraStiftelsen	Side 12

Bilde fra Østlandet og Buttentjern jaktstiftesenter.

Kap 1. Bakgrunn for prosjektet/Målsetting

Bakgrunn for prosjektet var at det ikke eksisterer noe fullgodt organisert opplegg for å stimulere rullestolbrukere og funksjonshemmede til spesielt å delta i jakt og tilhørende skyteaktiviteter. Det er kjent at personer med funksjonsnedsettelse kan ha utfordringer både for tilrettelegging, hjelpemidler og manglende infrastruktur i samfunnet, for å delta på forskjellige aktiviteter. Det er også kjent at personer fra denne gruppen, gitt manglende tilrettelegging, tilbud og personlige lyter og forskjellige utfordringer, kan bli både hjemmesittende og isolert fra samfunnet.

Målsettingen med *Jakt for alle*-prosjektet var derfor å vise vei gjennom et pilotprosjekt at mye er mulig og at rullestolbrukere og funksjonshemmede kan delta i forskjellige friluftaktiviteter, inkludert jakt og fiske. I mange tilfeller skal det bare små endringer til for tilrettelegging for deltagelse, og ofte er kun enkel organisering nødvendig, for å få til nye spennende, hyggelige og sosiale aktiviteter, herunder jakt og fiske.

Kap 2. Prosjektgjennomføring/Metode

Jakt for alle-pilotprosjektet ble gjennomført ved at det ble etablert tre lokasjoner i Norge sammen med NJFF lokallagsforeninger. På lokasjon Østlandet ble det Buttentjern jaktskytesenter SA på Ringerike. Buttentjern jaktskytesenter SA (BJSA) består av Ringerike, Jevnaker, Hole og Ådal Jeger- og Fiskeforening. På lokasjon Sørlandet ble det Kristiansand S Jeger- og Fiskeforening, og på lokasjon Vestlandet ble det Karmøy Jeger-, Fiske- og Naturvernforening.

Selve gjennomføringen består i å inkludere rullestolbrukere og funksjonshemmede i ordinære aktiviteter og program så som:

- Leirdueskyting med kurs, opplæring, terminlisteførte treninger, konkurranser og det som kommer inn under leirdueskyting. Tilretteleggingen på leirduebaner er ofte god, da det ofte er parkeringsmuligheter like ved banene og banene med standplass ligger på bakkenivå. Om tilrettelegging er påkrevd, er det ofte nok med enkle ramper.
- Rifleskyting, med trening og kursing på riflebane hvor det har blitt arrangert jaktfelt hvor også rullestolbrukere har deltatt. Riflebaner er som leirduebaner ofte godt tilrettelagt som de er med gode parkeringsmuligheter. Her kan det av og til være nødvendig med enkle ramper. Avhengig av funksjonsnivå, kan det være nødvendig med skytebenker og andre anordninger for skytestøtte.
- Fiske i elv etter laks har blitt gjennomført hvor rullestolbrukere har deltatt og flere steder er tilrettelagt for rullestolbrukere og funksjonshemmede.
- Jegerprøvekurs har blitt gjennomført, likeså oppskyting til storviltprøve. Jegerprøvekurs hvor rullestolbrukere og funksjonshemmede deltar er enkelt å arrangere, da mange bygg som skoler og annet hvor slike kurs arrangeres, er tilrettelagt.

- Småvilt- og storviltjakt har blitt gjennomført både med fuglejakt, rådyrjakt og hjortejakt. Jaktform som egner seg godt for rullestolbrukere er bøjakt (jakt på gjorde/mark). og skumringsjakt på hjort. Lokkejakt på rådyr er og godt egnet. Drivjakt på hjort og rådyr fungerer også godt om en har egnede poster for rullestolbrukere. På all slik jakt for rullestolbrukere er det nødvendig å ha med seg en eller flere erfarne jegere for situasjoner som kan oppstå for eksempel at hjort raser ut etter at den er påskutt og en må lete etter den. Men det er ikke noe problem da mange fra NJFF gladelig har stilt opp.

På de forskjellige lokasjonene har det variert hvilke aktiviteter som er gjennomført, men alt i alt for hele pilotprosjektet er de fleste områder innen jakt og forberedelser gjennomført og vi sitter inne med en god erfaring som vil bli brukt videre.

Leirdueskyting hos Karmøy Jeger-, Fisker- og Naturvernforening.

Jakt for alle-prosjektet har også vært omtalt i forskjellige reportasjer i blader, magasiner og på nettsider for målgruppen og prosjektet skal da ha nådd ut til mange etter hvert. Allikevel gjenstår mye godt videre arbeid for å gjøre *Jakt for alle* kjent.

Kap 3. Resultater og resultatvurdering

Resultatene prosjektet har oppnådd, alt fra kursing, opplæring, deltagelse på forskjellige skyteaktiviteter til jakt, har gitt oss en unik innsikt i hva som kreves for deltagelse på forskjellige friluftaktiviteter som jakt og fiske som er gull verdt for det videre arbeidet.

Aktivitet	Vestlandet Karmøy JFNF	Sørlandet Kristiansand S JFF	Østlandet Buttentjern jaktskytesenter SA
Antall samlinger på leirduebane	Ukentlig og alle rullestolbrukere som ønsker er inkludert på ordinære skytedager. Mellom 20-30 rullestolbrukere har totalt deltatt.	Månedlig og alle rullestolbrukere som ønsker er inkludert på ordinære skytedager. Mellom 20-30 rullestolbrukere har totalt deltatt.	Her er det store avstander for å komme til banen, men det har vært flere flotte samlinger og alle rullestolbrukere som ønsker er velkomne på ordinære skytedager. Mellom 20-30 rullestolbrukere har totalt deltatt.
Antall samlinger på riflebane	Månedlig i sesongen hvor banen er åpen og alle rullestolbrukere som ønsker er inkludert. 10-15 rullestolbrukere har totalt deltatt.	Månedlig i sesongen hvor banen er åpen og alle rullestolbrukere som ønsker er inkludert. 10-15 rullestolbrukere har totalt deltatt.	Månedlig i sesongen hvor banen er åpen og alle rullestolbrukere som ønsker er inkludert. 10-15 rullestolbrukere har totalt deltatt.
Antall kandidater jegerprøvekurs	3	4	0, men her planlegges jegerprøvekurs primo 2018.
Antall bestått storviltprøve	2	4	-
Antall på småviltjakt	Ingen turer på småviltjakt er gjennomført.	Flere turer på småviltjakt for rullestolbrukere er gjennomført.	Ingen turer på småviltjakt er gjennomført.
Antall dyr småviltjakt	0	0	0
Antall på storviltjakt	Flere turer på rådyr- og hjortejakt er gjennomført.	Flere turer på rådyrjakt er gjennomført.	Ingen turer på storviltjakt er gjennomført.

Antall dyr storviltjakt	1 hjort	0	0
Tilrettelegging	Enkle ramper til standplass på en leirduebane er laget, rampe på riflebane og flott gangbro til andre etasje er ordnet.	Enkle ramper og skytestøtter er ordnet.	Her har rullestolbrukere i <i>Jakt for alle</i> prosjektet blitt spurt om å delta med innspill for tilrettelegging og universell utforming, på nytt klubbhus som bygges, og det er veldig bra.

Det må nevnes at i kraft av *Jakt for alle*-prosjektet har det blitt knyttet gode kontakter med andre jakt-interesserte rullestolbrukere og funksjonshemmede i flere andre land, blant annet i Sverige, hvor en også ser på muligheter for felles jaktturet.

Det er i tillegg blitt etablert kontakt med Norges Skytterforbund i forbindelse med at ISSF (den internasjonale sportsskytterorganisasjonen) og Paralympics har bestemt at grenen Para Trap skal innføres. Para Trap er Olympic Trap-skyting for rullestolbrukere og funksjonshemmede og i 2017 ble det for første gang i historien arrangert en verdenscup i Para Trap i Lonato i Italia. I 2018 vil det i tillegg til verdenscup bli arrangert et verdensmesterskap, og i 2020 vil Para Trap inngå i

prøve Paralympics i Tokyo Japan, og til slutt er det bestemt at Para Trap vil bli en fast øvelse i Paralympics 2024 i Paris, Frankrike. Dette er veldig spennende, og her har *Jakt for alle* faktisk vært med på å etablere og starte en ny idrett for rullestolbrukere og funksjonshemmede i Norge.

Kap 4. Oppsummering/Konklusjon/Videre planer

Oppsummert har *Jakt for alle* pilotprosjektet blitt gjennomført som planlagt hvor vi har vært innom mange aktiviteter for skyting, jakt og friluftsliv hvor vi har høstet stor erfaring som blir nyttig å ta med i det videre arbeidet.

Konklusjonen er at *Jakt for alle*-pilotprosjektet har vært svært vellykket og vi har sett at det faktisk ikke skal mye til for at funksjonshemmede skal kunne delta på friluftaktiviteter som jakt og fiske.

Videre planer vil være å fortsette det gode arbeidet og få *Jakt for alle* bedre kjent, og derav få flere rullestolbrukere og funksjonshemmede til å bli med. Allerede ser vi flere andre lokalforeninger av NJFF som ønsker å legge til rette for tilbud for målgruppen og her kan blant andre nevnes Haugesund og omegn JFF, Stavanger og Rogaland JFF, Tysvær JFF, Åsane JFF og Trondheim JFF.

Videre planlegges allerede nå drivjakt for flere rullestolbrukere i 2018, bøjakt for storvilt og småviltjakt vil gjennomføres. I tillegg har flere begynt å skyte både rifle og hagle og noen er allerede begynt å skyte i konkurranser som NJFF har.

Til slutt må det samtidig rettes en stor takk til NJFF og alle i NJFF lokalforeningene som har bidratt og hjulpet til for å få dette til, uten dem hadde vi ikke klart å gjennomføre prosjektet. Stor takk og til ExtraStiftelsen som har støttet prosjektet.

Leif Arild Fjellheim og Jon Kvilhaugsvik fra Karmøy JFNF tar en kaffepause i jakta.

Referanser/Litteratur

Haugesunds Avis (med kreditering av ExtraStiftelsen)

<https://www.h-avis.no/nyheter/karmoy/tysvar/skjot-sin-forste-hjort-fra-rullestolen/s/5-62-532562>

Haugesunds Avis

<https://www.h-avis.no/karmoy/skyting/jakt/sikter-pa-et-fast-jakttilbud/s/5-62-274972>

Norges Jeger- og Fiskerforbund

<https://www.njff.no/nyheter/Sider/Jakt-for-alle.aspx>

Kristiansand S JFF

<https://www.njff.no/fylkeslag/vest-agder/lokallag/kristiansand/Sider/Bli-med-pa-JAKT-FOR-ALLE.aspx>

Landsforeningen for Ryggmargsskadde (LARS)

<http://lars.no/aktuelt/bli-med-pa-jakt-for-alle/2016/05/24/a27352e8-40fa-4dec-9d20-94897dd02467>

Norges Handikapforbund Ungdom (NHFU)

<https://nhfungdom.wordpress.com/2016/05/27/bli-med-pa-jakt-for-alle/>

Norges Handikapforbund Sørvest

<http://soerwest.nhf.no/aktuelt/jegerprovekurs-2017-karmoy-jfnf-tilrettelagt-for-rullestolbrukere>

Langsveien.no

<http://www.langsveien.no/2017/04/18/norges-forste-leirduestevne-for-rullestolbrukere/>

Langsveien.no

<http://www.langsveien.no/tag/leirdueskyting/>

Jakt for alle, Facebook-gruppe

<https://www.facebook.com/groups/1014560118626863/>

Svenska Jägareförbundet og deres *Jakt för alla* prosjekt

<https://jagareforbundet.se/jakten/jakt-for-alla/tillganglighet/>

Paralympics Para Trap

<https://www.paralympic.org/shooting/para-trap-shooting>

Bilder

Jakt for alle, Facebook-gruppe – her finner man mange bilder helt tilbake fra prosjektets start. ExtraStiftelsen står fritt til å benytte bilder som de ønsker.

<https://www.facebook.com/groups/1014560118626863/>

Det ligger og noen bilder på Instagram på #jaktforalle

Både Facebook-gruppen og Instagram vil bli oppdatert videre med nye bilder ettersom nye aktiviteter blir planlagt og gjennomført.

INSTRUERER: Jon Kvilhaugsvik i Karmøy Jeger- Fisker og Naturvernforening instruerer Guro Konstane Frønsdal fra Haugesund. Fra venstre: Leif Arild Fjellheim, leder i hovedstyret i Landsforeningen for Ryggmargsskadde (LARS), Edna Blø fra LARS Rogaland og Norges Handikapforbund Karmøy og jegerprøveinstruktør Villy Solvang. Til Høyre: Per Langeland fra Stavanger. **FOTO: RUTH SUNNANÅ SVEISTRUP**

Første Jakt for alle-samling i region Vestlandet

Mål om et fast jakttilbud

Hun har som mål å ta jegerprøven, Guro Konstane Frønsdal. Fredag tok hun sitt første skudd.

KARMØY

RUTH SUNNANÅ SVEISTRUP
ruth.s.sveistrup@h-avis.no

Ata jegerprøven og dra ut i naturen og jakte er nå et tilbud som blir gitt rullestolbrukere og funksjonshemmede.

Fredag gikk startskuddet - bokstavelig talt - for den første Jakt for alle-samlingen i region Vestlandet. Jakt for alle er et toårig prosjekt og et samarbeid mellom Landsforeningen for Ryggmargsskadde (LARS) og

NY BRUKERGRUPPE: - Det er spennende at en ny brukergruppe blir inkludert, sier Jon Kvilhaugsvik i Karmøy Jeger- Fisker og Naturvernforening. LARS-leder Leif Arild Fjellheim fra Veia er glad for samarbeidet.

Norges Jeger- og Fiskerforbund (NJFF).

Prosjektet, som har fått støtte fra Extrastiftelsen, fokuserer på at rullestolbrukere og personer med funksjonsnedsettelse skal få bedre tilgang til natur-

opplevelser inkludert småvilt- og storviltjakt.

De to andre regionene som er med er Østlandet og Sørlandet. - Vi har mål om at dette skal bli et fast tilbud i Norge slik det er blitt i Sverige, sier

Det er spennende at nye brukergrupper blir inkludert.

JON KVILHAUGSVIK
Karmøy Jeger-, Fisker- og Naturvernforening

Leif Arild Fjellheim. Veabuen er leder for LARS, Landsforeningen for Ryggmargsskadde.

Fredag var han og de første deltakerne samlet på anlegget til Karmøy Jeger- Fisker og Naturvernforening.

- Dette gir oss naturopplevelser og det er sosialt. Noen funksjonshemmede har drevet med jakt tidligere, andre ikke. Etter at deltakerne har tatt jegerprøven kan de dra på småvilt- og storviltjakt, sier Fjellheim. Han har vært rullestolbruker siden 2000, og har drevet med jakt tidligere.

Guro Konstane Frønsdal fra Haugesund er nybegynner.

- Jeg har aldri skutt før, bare prøvd luftgevær. Jakt høres interessant ut, sier hun.

Å skyte sittende ble en ny opplevelse også for Jon Kvilhaugsvik i Karmøy Jeger-, Fisker- og Naturvernforening.

- Jeg må jo prøve hvordan det er for å kunne gi riktige råd, sier han. Kvilhaugsvik er foreningens Jakt for alle-kontaktperson. Han har 50 års skyteerfaring. Foreningen var ikke i tvil om at de ville bli med på prosjektet. - Det er spennende at nye brukergrupper blir inkludert, sier han.

Deltakerne fredag kom fra Stavanger, Karmøy og Haugesund. - Vi fikk henvendelse fra Bergen, men vi ønsker å begynne i det små og så utvide etter hvert. Vi har som mål at dette blir et tilbud over hele landet, sier Fjellheim.

Faksimile fra Haugesunds Avis.

Kreditering ExtraStiftelsen

Dette prosjektet er støttet av ExtraStiftelsen Helse og Rehabilitering.

ExtraStiftelsen Helse og Rehabilitering har 36 medlemsorganisasjoner, som alle jobber innen helse og frivillighet i Norge.

Stiftelsen er finansiert med spillemidler, og får en andel (6,4 prosent) av overskuddet til Norsk Tipping.

Midlene deles ut til prosjektarbeid i frivillige helseorganisasjoner, innen forebygging, rehabilitering og forskning. Alle frivillige helse- og pasientorganisasjoner kan søke om støtte gjennom ExtraStiftelsen, uavhengig av om organisasjonen er medlem i stiftelsen.

This project has been made possible by the Norwegian ExtraFoundation for Health and Rehabilitation www.extrastiftelsen.no

Veavågen 25. januar 2018

Leif Arild Fjellheim